

ИНСТИТУТИН ГОЛ ТӨР

Келнэ, литературин болн тууджин Хальмг научн шиндждлгнэ институтин директор профессор Б. К. Пашков мана корреспондентлэ күүндсн күүндврт иигдж келв:

—Келнэ, литературин болн тууджин Хальмг научн шиндждлгнэ институт арвн тавн джил кэдл уга бэйснэ хбдн, шинэс бүрдлж баянэ Учр тиим болсар бүрдлж баях институт шинэс тогтсн мет, гурвн гол төртэ: Негдвэр, кэдлх улсан диглдж авх—научн зура батлхи: кергт медрлтэ амтс кергтэ, хойрдврар, Хальмг автоном бүрдлжэх цагт нөкд болх гүн сэн научн зура тогтах, гурвдхла, научн базд тус болх библиотек бүрдэх кергтэ.

Негдгч хойрдгч төрмүд саянэр күүцэгдв гидж келдл болхмн. Институтд кэдлх наямн күүн ик научн медрлтэ улс орулгдлж авгдв (тууджин науksин доктр профессор К. В. Кудряшев), науksин кандидатин нертэ, удан научн багшин кэдлмш кедж йовсн гурвн күүн (И. К. Илишкин, Б. Х. Тодаева болн А. П. Конаков) болн ах научн кэдлчнр болдл олн джилд научн багшин кэдлмш кедж йовсн гурвн күүн (С. Каляев, Б. Санджиев, А. Сусеев) кэдлджэцхэнэ.

Институтин научн зурагын авад халхлэ, өдгэ цагин хальмг келнэ, литературин болн тууджин төрмүд халгдхмн. Литературин халх зура авад халхлэ иим болдл гарна: урд цагин литератур дасх, келхд заяпандитск, советск шин литератур дасх, дакад хальмг келн амтнэ литературин янз дасх. Литературн сектор хальмгин фольклориг икяр киндл дасхмн, келхд „Джангьгьр“ гидг эпос саянэр дасхмн.

Тууджин халх авад халхлэ эн ангь хойр цагин эргц дасхмн: революцин урдк цаг болн советин йосна цаг. Өдгэ цагт тууджин ангь 17 зун джилг саянэр шиндждлжэнэ. Эн

цагла хальмг улс Арэсала негдсн болдл. Дакад Хальмгт советин йосн токтсна туск бас шиндждлгдлж баянэ.

Гурвдгч төрнэ—научн библиотек бүрдлгнэ—1957 джилэс авн эклдж кегдлжэнэ. Бидн библиотечн коллектрэр болн хуучн дектр хулдлг магазидэр дамджулдж кергтэ тоот дектрмүд хурадж авчанавлн. Шишлнэ хальмгин туудлж бичгдсн дектрмүд олдж авх дегд күүчр, тер учрар эн туск төр кесг джилин туршарт күүцэгдхмн. Научн библиотек уга болсн учрар научн кэдлчнрт кэдлмш кехд күүчр болна.

Дакад болхла мана институт хальмгин туудлж ик саянэр бичсн Н. Н. Пальмовин гар бичгиг даслж шиндждлж барлдж гаргьхмн. Профессор Пальмов адрхнэ, сарпулин, теньгин болн уралин хальмгудин туудлжин тускар 500 гар статья бичсн.

Хальмг келн-амтн Арэсала негдснэ туск туудлжиг Босхидлж Санджиев, туудлжин науksин доктр К. В. Кудряшевин гардврта даслжана.

Эн тоот кэдлмш „Ученые записки“ гидг дектр болдл гархмн, дакад онц-онц монограф кегдлж барлгдхмн.

Бидн эврэннэ кэдлмшдэн мана штатд уга улсиг бас олзлनावдн. Улгүрлхд, Т. А. Бурдукова, Д. А. Павлов, У. У. Очиров, Ц. К. Корсункиев болн талдан чигн улс нөкд болдл кэдлцхэнэ.

Өдгэ цагт мана институт келнэ туск 6-ч конференцд белдвр кедлжэнэ. Эн конференцд хальмг келнэ орфографин болн терминологическ халх халгдхмн.

Дакад болхла институт научн сессий келгэнд бас белдвр кедлжэнэ. Эн сессийд хальмг келн амтнэ туудлж даслгнэ зура беллгдхмн. Эн туудлж даслгэнд Москван, Ленинградин болн Бурят-Монгьглин гүн номта улс орлцхмн.